

ÎNCHEIERE

18 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ganu Pavel împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ganu Pavel, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 iulie 2015 prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a ț ă :

La 15 aprilie 2015, Ganu Pavel, reprezentat de avocatul Breazu Sergiu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că prin sentința Judecătoriei Bender din 21 mai 2013, a fost recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal și condamnat în contumacie pe un termen de 3 ani închisoare în penitenciar de tip închis.

Sentința menționată a fost contestată cu apel, iar prin decizia Curții de Apel Bender din 09 aprilie 2014 a fost casată integral sentința Judecătoriei Bender din 21 mai 2013 și pronunțată o nouă hotărâre prin a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin.(2) lit. b), c), d) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Ulterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 octombrie 2014 a fost decisă inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procuror împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 09 aprilie 2014, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Indică reclamantul că a fost menținut în stare de arest în Penitenciarul nr. 13 DIP MJ RM din 20 noiembrie 2013 pînă la data de 09 aprilie 2014.

Astfel, statul reprezentat prin organul de urmărire penală, procuratură și instanța de Judecată Bender în mod flagrant au neglijat normele de drept unanim stabilite în legislația națională și în lipsă de profesionalism au permis condamnarea unei persoane nevinovate cu ulterioara lui detenție în închisoare.

Mai susține că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate toate principiile unui proces penal. Cauza penală a fost diferită justiției cu încălcări esențiale de procedură, care nu au fost depistate de instanța de fond, iar mai apoi au stat și ca bază la emiterea sentinței.

Insistă că prin acțiunile sale organul de urmărire penală, procuratura și instanța de Judecată Bender au abuzat însăși, scopul procesului penal care prevede că, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Totodată, menționează reclamantul că în perioada aflării în închisoare a suferit și a retrăit psihic, ilegalitatea acțiunilor organelor de stat i-au perturbat viziunea față de justiție și societate în întregime.

Remarcă că are la întreținere doi copii minori, iar anterior s-a aflat un timp îndelungat în detenție. Este unicul întreținător al familiei, iar situația materială precară l-a determinat în timpul examinării cauzei în fond să plece la muncă peste hotare, iar izolarea de familie s-a răsfrîns asupra psihicului.

Mai mult decît atît, invocă că aflîndu-se în Penitenciarul nr. 13 i s-a agravat maladia de tuberculoză pulmonară, care a dat recidivă și indiferent de faptul că urma tratamentul prescris, lipsa produselor alimentare și anturajul cu alți bolnavi de aceeași maladie nu i-au dat efectul dorit.

În drept, își întemeiază cerințele în baza prevederilor Legii RM nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 1405, art.1422, 1423 din Codul civil.

Solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în sumă de 500 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 28 mai 2015, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova (f.d.35).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 27 iulie 2015 acțiunea fost admisă parțial, fiind încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova suma de 20 000 cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2015 au fost respinse apelurile declarate de Ganu Pavel, Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM și menținută hotărîrea primei instanțe.

Pentru a decide astfel instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei a reținut prevederile art.1405 alin. (1) Cod civil, care reglementează răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată, art. 2 alin. (1), 3 alin. (1), 6 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și art. 1422 alin. (1), 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, care stabilește repararea prejudiciului moral și mărimea compensației prejudiciului moral și a constatat că punerea lui Ganu Pavel sub învinuire în baza art.186 alin.(2) lit b), c), d) Cod penal, condamnarea, reținerea și plasarea în Penitenciarul nr.13 în perioada 20 noiembrie 2013 – 09 aprilie 2014 sunt ilegale și constituie încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale reclamantului.

Totodată, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a concluzionat că la caz sunt întrunite și aplicabile prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești pentru repararea prejudiciului moral cauzat lui Ganu Pavel și ținând cont de învinuirea imputată, durata aflării reclamantului în arest, privarea de dreptul la libera circulație și rezonanța pe care a avut-o în societate această informație, precum și caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate justificat a stabilit cuantumul prejudiciului moral de 20 000 lei.

La 21 martie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanțe de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată, sau modificarea deciziei instanței de apel în sensul diminuării cuantumului prejudiciului moral acordat.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului moral.

Remarcă că despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe psihice sau fizice. Prin natura lor, daunele morale nu se pretează la calcule exacte. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune, și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.

Însă, cu referire la situația din speță suma respectivă nu poate fi considerată o reparație echitabilă în sensul art. 41 din Convenție.

Consideră că aprecierea judecătorului privind evaluarea daunelor morale este subiectivă, pe când criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie obiective împărtășind criteriul general evocat de instanța europeană, potrivit căruia despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere, totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora.

Totodată, invocând prevederile art. 1423 alin. (1) Cod civil al RM și pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 09 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, menționează că efectuarea măsurilor operative de investigații

este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop descoperirea circumstanțelor și persoanei care a comis infracțiunea. Toate măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute de lege, care sunt necesare într-o societate democratică, au un scop legitim de a asigura lupta cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

Iar, cu referire la art. 10 alin. (2) Cod de procedură penală al RM, și pct. 19 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, insistă că la stabilirea cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral instanța de judecată a aplicat eronat normele dreptului material ce țin de soluționarea prezentului litigiu, apreciind arbitrar argumentele participanților la proces.

Relatează recurentul că din sensul art. 3 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

Menționează că măsura preventivă sub formă de arest nu a fost declarată ilegală, printr-un act procedural definitiv și irevocabil, iar existența sentinței de achitare nu poate servi drept temei de a invoca că măsura preventivă poate fi considerată ilegală.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din materialele cauzei copia deciziei instanței de apel din 25 noiembrie 2015, a fost expediată participanților la proces, inclusiv recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin scrisoarea nedată nr. 12619 (f.d. 94), în același timp actele cauzei nu conțin date ce ar confirma recepționarea acestora de către destinatari.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 21 martie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 25 noiembrie 2016, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță